

ਕਾਲਜੀਏਟ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ

(ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ), ਮਦਰਾਸ

ਬਨਾਮ

ਐਸ. ਨਾਗੂਰ ਮੀਰਾ

ਫਰਵਰੀ 24, 1995

[ਬੀ.ਪੀ ਜੀਵਨ ਰੈਂਡੀ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਸ. ਪਰੀਪੂਰਨਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 : ਅਨੁਚੱਛੇਦ 311(2) ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਕਲੋਜ਼(ਅ)—ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ—ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ : ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ—ਖਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ—ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ—ਕਾਰਣ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ—ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦਾ ਆਚਰਣ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ—ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਮੁਲਤਵੀ—ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ—ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ—ਫੈਸਲਾ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ—ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ—ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ।

ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਕਾਲਜੀਏਟ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰੀ ਉਪ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਐਸ. 420 ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਐਸ. 5 ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਆਰ.ਆਈ. ਅਤੇ 1000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ 10,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਅਪੀਲ ਤੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੇ ਰਿਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮਾਲਿਕ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਰਣ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਫਿਰ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਲਾਗੂ ਸੀ।

ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਕਾਰਣ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਧਾਰਾ 389(1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. "ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ" ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੁਲਤਵੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਜੇ ਗੱਲ ਆਰਟੀਕਲ 311(2) ਦੀ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਉਹ ਹੈ "ਉਹ ਆਚਰਣ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ" ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਵਰਜਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ-ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨਾਰੰਗ, (1995) 1 ਜੇ.ਟੀ. 515, ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਆਰਟੀਕਲ 311(2) ਦੀ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਚਿਤ ਕੋਰਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਕਿਸੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਰਟੀਕਲ 311(2) ਦੀ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੋ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਉਡੀਕ ਨਾ ਕਰੋ, ਜੈਸਾ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਭਾਵੇਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ-ਦੇਸ਼ੀ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ। ਅਪੀਲ, ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਪਾਯਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨਾ ਸਲਾਹਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹੇ। ਆਰਟੀਕਲ 311(2) ਦੀ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਆਚਰਣ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਹ ਆਰਟੀਕਲ 311(2) ਵਿੱਚ ਉਲੇਖਿਤ ਤਿੰਨ ਵੱਡੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ।

ਸੰਕਰਦਾਸ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, [1985] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 358, ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

3. ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜੇ ਗੱਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦਾ ਉਹ ਆਚਰਣ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਦੇਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦ ਤੱਕ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਸਲਾਹਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ।

4. ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਦੇਰੀ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦੇਵੇ।

5. ਚੂੰਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕਲੇਜ਼ (ਅ) ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਅਧੀਨ ਆਰਟ. 311(2) ਹੇਠ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ : ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2992 ਦਾ 1995.

4.4.94 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਟਿਵ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਓ.ਏ. ਨੰਬਰ 6851 ਦਾ 1994 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਏ. ਮਾਰੀਆਪੁਥਮ ਲਈ ਰੱਖਮ ਅਰੁਣਾ & ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਏ.ਵੀ. ਰੰਗਮ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਬੀ.ਪੀ. ਜੀਵਨ ਰੈਂਡੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ। ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਸੁਣੇ ਗਏ।

ਜਵਾਬਦੇਹ 1986 ਵਿੱਚ ਮਦੁਰਾਈ ਵਿੱਚ ਰੀਜਨਲ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੋਲੋਜੀਏਟ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ

ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਖਿਲਾਫ਼ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਤੇ ਐਂਟੀ-ਕਰੱਪਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨਿਆ। ਅਨੁਸਾਰਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਮਦੁਰਾਈ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੱਗੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੈਕਰੀ ਦਿਲਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ 10,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ 1,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਭੁਗਤਣਾ ਪਿਆ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਉਕਤ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਖਿਲਾਫ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 14.2.1991 ਨੂੰ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

27 ਅਕਤੂਬਰ, 1993 ਨੂੰ ਕੋਲੋਜੀਏਟ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੁੱਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਅਜੇ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸ਼ੋ ਕਾਰਨ ਨੋਟਿਸ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਮੁਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 6851 ਦੀ 1993 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉਸਦਾ ਦਾਅਵਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੁੱਕੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ (ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ) ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 311(2) ਦੀ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਉਕਤ ਸ਼ੋ ਕਾਰਨ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:

"ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਮਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੇ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਟੀ.ਐਨ.ਸੀ.ਐਸ. (ਸੀ.ਸੀ.ਏ.) ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਖਾਮੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਮਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਸਿੱਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਸਾਲ ਅਤੇ ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਦੇਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸ਼ੋ ਕਾਰਨ ਨੋਟਿਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ।"

ਕਾਲਜੀਏਟ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਹੀਗਲਤਾ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਨੁਚਛੇਦ 311(2) ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੇ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਸਿਵਲ ਪੋਸਟ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਖਿਲਾਫ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ, ਹਟਾਇਆ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਅਪਵਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਾਂ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਦੂਜੀ ਵਿਵਸਥਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਇਸ ਖੰਡ ਦਾ ਇਹ ਹੋਰ ਪ੍ਰਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ— (ਅ) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ

ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।"

ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ, ਇਹ ਗੌਰ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ, ਉਸ "ਆਚਰਣ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ"। ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 389 ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੌਰਾਨ "ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਕੈਦ 'ਚ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ"। ਧਾਰਾ 389(1) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ, ਇਹ "ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ" ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮੁਲਤਵੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਚ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨਾਰੰਗ, (1995) 1 ਜੇ.ਟੀ. 515 'ਚ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੰਨਾ 524 ਅਤੇ 525 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 389 ਅਧੀਨ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"ਧਾਰਾ 389(1) ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੌਰਾਨ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਜੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਕੀ 'ਆਦੇਸ਼' ਧਾਰਾ 389(1) 'ਚ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 357 ਜਾਂ 360 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ? ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 389(1) 'ਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਉਹ ਆਦੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋ ਸਕੇ। ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਸੰਹਿਤਾ ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਹਨ ਜੋ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਮੁਲਤਵੀ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ.....ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਚ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਰਥ 'ਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਧਾਰਾ 389(1) ਦੀ ਸੰਹਿਤਾ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਚ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਪਰਿਣਾਮ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਆਪਣੇ ਮਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 389(1) ਅਧੀਨ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ 'ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ 'ਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਣਾਂ ਨਾਲ ਸੰਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਧ ਹੈ। ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਣਾਮ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰਣ ਦੇਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?..... ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬੰਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਸਥਾਈ ਰੋਕ ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ, ਇਹ ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।"

ਸਾਨੂੰ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕ-ਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ ਪਏਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 311(2) ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ "ਆਚਰਣ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ" ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਰੈਂਕ 'ਚ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਵਰਜਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ-ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਾਏ ਲਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਅਨੁਚਛੇਦ 311(2) ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ

ਜਾਂ ਉਚਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਚਿਤ ਕੋਰਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 311(2) ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਉਡੀਕ ਨਾ ਕਰਨੀ, ਜੈਸੇ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ-ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੇਵਾ 'ਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ। ਦੂਜਾ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਰਸ, ਭਾਵ, ਅਪੀਲ, ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਪਾਯਾਂ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨਾ, ਸਲਾਹਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ 'ਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 311(2) ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਆਚਰਣ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਨੁਚਛੇਦ 311(2) ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਤਿੰਨ ਵੱਡੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਯੋਗ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਕਰਦਾਸ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, [1985] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 358 'ਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 311(2) ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ "ਉਸ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ"। ਪਰ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਵਾਜਬੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਜੋ ਆਪਣੇ ਸਕੂਟਰ ਨੂੰ ਨੋ-ਪਾਰਕਿੰਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦੰਡ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੱਕ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਲੇਖ 311(2) ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਦਾ ਖੰਡ (ਅ) ਉਸ ਲੇਖ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ 'ਤੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੰਡ ਲਗਾਉਣਾ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਦੰਡ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।"

ਇਸ ਲਈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦਾ ਉਹ ਵਿਵਹਾਰ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਹੁਣ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਨੂੰ ਅਪੀਲਾਂਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਸਲਾਹਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਸ਼ੇ ਕਾਰਨ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਭਾਵ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ 4.2.1991 ਨੂੰ ਸੀ, ਤਾਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸ਼ੇ ਕਾਰਨ ਨੋਟਿਸ ਸਿਰਫ 27.10.1993 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਵਾਬੀ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ੇ ਕਾਰਨ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਦੇਰੀ, ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਹਿਣਾ ਹੋਵੇ, ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ - ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਦੇਰੀ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦੇ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਚੂੰਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਖੁਦ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਦਸਾਓ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ

ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ।

ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਜੀ.ਐਨ.

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate